

Érdekességek Orbán-napra

A MÁJUS IGEN INTENZÍV IDŐSZAK A SZŐLŐ ÉLETÉBEN – LEGALÁBBIS A NÖVEKEDÉSÉT, FEJLŐDÉSÉT TEKINTVE. A FAKADÁSTÓL VIRÁGZÁSIG TERJEDŐ BŐ KÉT HÓNAPBAN TÖKÉINK „LETUDJÁK” VEGETATÍV NÖVEKEDÉSÜK KÖZEL 60%-ÁT, DE A RÜGYEKBE MEGBÚJÓ FÜRTKEZDEMÉNYEKBŐL IS EKKOR VÁLIK VIRÁG, VIRÁGZAT. ORBÁN-NAPKOR (MÁJUS 25.) NEMCSAK E SOROK ÍRÓJÁNAK SZÜLETÉSNAJÁT ÉS AZ UTOLSÓ FAGYOSSZENTET ÜNNEPELJÜK, DE HAGYOMÁNYOSAN A SZŐLŐ VIRÁGZÁSÁNAK KEZDETÉT IS.

VARGA ZSUZSANNA

Ahogy már korábban olvashatták, a termés kialakulása a szőlőnél több mint egy évig, nagyjából másfél tenyészidőszak erejéig tart. A szüretet megelőző nyáron elkezdődik a rügyek termékkennyé válása, vagyis a differenciálódás. Ennek a vegetációs időszaknak a végéig eldől, hány fürt lesz a rügyekben. A nyugalmi időszak beköszöntével már csak vigyázni kell rájuk, hogy metszék sor azt és ott hagyassuk az idősebb részeket, amit a tőkeformánk megkíván. Hogy a vesszőkön maradó rügyek rejtenek-e fürtke-

deményeket, vagyis lesz-e gyümölcse a művelésünknek, már télen is tesztelhetjük egyrügyes vessződarabok hajtásával. A nyugalmi időszak fő veszélye a fagy, ez nem a fürtök továbbfejlődését, de az őket rejtő rügyek életképességét fenyegeti.

Március végén, április elején kifakadnak a rügyek, ezzel nem csak a zöldtömeg, vagyis a hajtások növekedése kezdődik meg. A folyamattal párhuzamosan új szakasz indul a leendő termés életében is. A fürtkezdemények száma már nem

A hajtásnövekedéssel párhuzamosan továbbfejlődnek a virágzatkezdemények

változik, de a termés végső mennyisége még korántsem dől el. A fürtök mérete és alakja nagyjából fajtára jellemző, vagyis előre meghatározott, de még így is érhetnek bennünket meglepetések. A fürtkezdemények továbbfejlődése azt jelenti, hogy április-májusban válik véglegessé a fürtön belüli virágok száma. Vajon a meleg és napfényes tavasz jót hoz nekünk? Hajtásnövekedésben mindenképpen. A nagy zöldtömeg-gyapardodásnak azonban ára van. Talán emlékeznek, hogy a szőlő május végéig javarészt „raktárkészleteiből” él. Asszimilálnak ugyan ifjú levelei, de még inkább fogyasztói a nagy egységnek,

Már sejtethjük a fürt alakját

mintsem termelnék a tápanyagokat. Az intenzív hajtásnövekedésnek így az az ára, hogy a hajtáscsúcs a fürtök rovására gyarapodik. A virágzatkezdemények sínylik meg a vegetatív növekedést, vagyis meleg, napfényes tavaszon fürtjeinken kevesebb virágzat nevelődik.

Nővirágú fajtáknál a porzó fejletlen, de az idegen termékenyülés sikeres lehet

Elérkezik végül a május vége – június eleje. Tőkéink virágozni kezdenek. A folyamat nem egyszerre zajlik, nem hogy egy ültetvényen, de még egy tőkén, sőt egy fürtön belül sem. A vegetációs fázis akár 12-20 napig is elhúzódhat, a fajták számától és az időjárás alakulásától függően. Tudnunk kell, hogy a szőlő szélbeporzású növény, de rezedaillatával és mézfejtőnek is nevezett nektáriumával rovarokat is odacsábit (hangyákat például), de azok a termékenyítésben nem játszanak szerepet. A virágzás a pártasapka felnyílásával kezdődik. Ha nem is kukkantunk a lomb belsejébe, a lehullott csillagszerű zöld szirmokból már tudhatjuk, hogy tőkéink elkezdtek „Orbán-napi ünneplésüket”. A virágok addig nyílnak, vagyis termelik bibéjükön a szekrénumcseppet, míg meg nem termékenyülnek vagy el nem öregszenek (10-12 nap után). A virágzás számára a legkedvezőbb a 20-26 °C-os hőmérséklet. Hűvösben vontatottan zajlik a folyamat, de száraz, meleg időben is problémák adódnak a pártasapka lepattanásában. Esős, hűvös időben a termékenyülés is akadályokba ütközik, így egy korán érkezett Medárd-nap később madárkás, laza fürtökben mutatkozhat meg.

A virágokban a porzók és a termők állásától, fejlettségétől és a termők fejlettségétől függően megkülönböztetünk rendellenes típusok-t, típusvál-

Tudta?

A fürt érdekességei közé tartozik, hogy a fürt és a kacs azonos eredetű szervek. Tökéinken fel is fedezhetjük átmeneti formáikat, az egy két bogyót nevelő csillinget vagy a kacsá alakult ágú fürtöt. Habár a fürtök végleges méretét még egyáltalán nem tudhatjuk, nagyságrendjéről már lehet sejtésünk. A virágzat kocsánya már a fürt végleges formáját idézi elágazásainak számával, méretével. Ha egy apró, el nem ágazó virágzatot látunk, abból biztosan nem lesz szárnyas, ágas óriástermés. A többi szerv jegyei a virágzatra is átkúsznak, tehát egy-két jellegzetes fajtát már ekkor is felismerhetünk. A pirosas, vöröses hajtásrendszerű fajtáknak például a virágzati tengelye is antocianinos színeződést kap (*Mathiász Jánosné muskotály*). A gyapjas szőrök pedig a leendő termés kocsányzatát is finoman boríthatják (*Bakator*).

Megperzselődött párták

Virágzás után fürttisztulás megy végbe, amikor véglegessé válik a termékenyült bogyók száma, már csak az időjárás „bogyóhizlaló” képességén és a mi

Termékenyülés után, fürttisztulás előtt

zotokat. Hímjellegű virág jellemez például egyes alanyfajtákat (*Riparia portalis*), de régóta termesztett fajták leromlott alfajtáit, egyedeit is (*Bak kadarka*). Ezek szélsőséges esetei nem képesek a terméshozásra. Nővirágú fajtákat évszázadok óta termesztünk. Porzójuk más fajta szomszédos tőkéje lehet, így terméshozásuk nem okoz gondot. Régi csemegéink között is szép számmal akad ilyen fajta (*Génuai zamatos, Gohér, Bajor*).

A megporzásnak és megtermékenyülésnek számos normálistól (nyitva virágzás, önbeporzás, kettős megtermékenyülés) eltérő esete van. Ezek olyan érdekességek, amelyek nem feltétlenül befolyásolják a terméshozást. Zárva virágzás nap- vagy permetléperzselés hatására is előfordulhat. Van olyan rendellenes termékenyülés is, amelynek a végeredménye különleges, mag nélküli termés lesz (*Szultanima, Korintusi*).

fitotechnikai beavatkozásainkon múlik, hogy milyen és mekkora fürtöket kapunk.

Ha szeretjük szőlőnk virágzó állapotát, jó hírem is maradt a végére. Nem kell egy évre elbúcsúznunk tőle, hiszen szerencsés esetben a hónaljhajtások leendő másodterméseit is látjuk még virítani. Maradjanak nyugodtan otthon, kertészkedni mindig öröm.